

Григорій Митрофанович Тіхонов (канд. військ. наук, с.н.с.)

Олександр Павлович Вербовенко

Андрій Володимирович Гутник

Сергій Миколайович Князєв

Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, Київ, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ ПОТРЕБИ ЗСУ УКРАЇНИ В ОФІЦЕРСЬКОМУ СКЛАДІ НА СЕРЕДНЬОСТРОКОВУ ПЕРСПЕКТИВУ ВІДПОВІДНО ДО РЕАЛЬНИХ ТА ПОСТІЙНИХ ЗАГРОЗ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.

На основі опублікованих джерел, а також особистого досвіду військової служби авторів, досліджуються особливості порядку розрахунку потреби в офіцерському складі для Збройних Сил України на середньострокову перспективу. У статті розглянуто проблему визначення потреб Збройних Сил України в офіцерських кадрах з вищою освітою до 2022 року. Вивчено існуючий досвід з питань організації щодо визначення потреби у офіцерському складі на середньострокову перспективу відповідно до реальних та потенційних загроз у сфері національної оборони у зв'язку із постійною загрозою, коли чисельність офіцерського складу на сучасному етапі розвитку Збройних Сил України буде змінюватись відповідно до військово-політичної обстановки що склалася навколо країни та у світі. Проаналізовано особливості визначення потреб підготовки осіб офіцерського складу оперативного-тактичного та тактичного рівнів військової освіти для Збройних Сил України для державного замовлення відповідно до переліку спеціальностей та спеціалізацій.

***Ключові слова:** кадрові органи Збройних Сил України, офіцерський склад, підготовка офіцерів, державне замовлення, середньострокова перспектива, списочна чисельність, перспективна штатна чисельність, розрахунок та визначення потреби у підготовці військових фахівців Збройних Сил України.*

Вступ

Головним військовим ресурсом є людський ресурс. Тільки висококваліфіковані та мотивовані люди можуть перетворити виділені фінанси і системи озброєнь у військові спроможності, необхідні для підтримання на належному рівні безпеки держави. Військовий успіх залежить від якісного та ефективного управління персоналом збройних сил (у даному контексті термін "управління персоналом" означає регулювання його кількості та структури за різними показниками). Це означає вміння правильно підбирати персонал для виконання тієї чи іншої конкретної роботи у конкретний час та знаходити необхідні стимули, щоб персонал виконував свою роботу ефективно, відповідально і максимально компетентно.

Постановка проблеми. Аналізуючи сучасну військово-політичну обстановку навколо країни та світі на сучасному етапі розвитку Збройних Сил України (далі – ЗСУ), зокрема постійного реформування, однією із визначальних проблем щодо науково обґрунтованого механізму є визначення реальної кількості офіцерів на середньострокову перспективу щодо комплектування ЗСУ, державне замовлення яких розраховано наперед.

Аналіз остатніх досліджень і публікацій. Аналіз досліджень, публікацій та нормативно-правових актів дозволяє зробити висновок, що

питання визначення потреб для державного замовлення на підготовку офіцерів для ЗСУ недостатньо вивчено та потребує більшої уваги [1, 2, 4, 5, 9, 12].

Виходячи з цього питання обґрунтованого визначення державного замовлення на підготовку офіцерів для ЗСУ потребує якісного середньострокового прогнозу [1].

Метою статті є вивчення існуючого досвіду з питань організації щодо визначення потреби у офіцерському складі на середньострокову перспективу відповідно до реальних та потенційних загроз у сфері національної оборони у зв'язку із постійною загрозою з боку Російської Федерації.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Навчання НМ рішенням слабоформалізованих завдань управління військами і зброєю у ході ведення бойових дій має істотні труднощі.

Розрахунок потреби у офіцерському складі на відповідний період часу формується шляхом визначення кількості офіцерських посад відповідно до штатної чисельності мінус кількості офіцерів, що підлягають звільненню. При цьому до даного розрахунку можливо введення різноманітних коефіцієнтів (наприклад прогнозу

чисельності ЗСУ) щодо уточнення прогнозу на підготовку військових фахівців ЗСУ для визначеного державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою.

В Україні визначено, як здійснюється формування і розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів [1].

Порядок формування державного замовлення передбачає механізм складення середньострокового прогнозу, який затверджується Кабінетом Міністрів України [2].

Державне замовлення формується Мінекономрозвитку за поданням Міністерства освіти і науки України та інших державних замовників, у тому числі Міністерства оборони України (далі – Міноборони), з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у фахівцях та робітничих кадрах на ринку праці (далі – середньостроковий прогноз), а також обсягів видатків державного бюджету на зазначені цілі.

Середньостроковий прогноз складається Мінекономрозвитку на підставі даних, наданих Держстатом, з урахуванням пропозицій інших центральних органів виконавчої влади, у тому числі Міноборони. Потреба на підготовку військових фахівців безпосередньо пов'язана із прогнозованою чисельністю військовослужбовців ЗСУ, зокрема із прогнозованою чисельністю посад офіцерського складу ЗСУ. Також для прогнозу чисельності посад офіцерського складу ЗСУ вираховуються тенденції щодо змін чисельності ЗСУ.

Аналіз чисельності ЗСУ на протязі з 1997 року, чисельність ЗСУ [3] постійно зменшувалась і лише з початком введення особливого періоду у 2014 році чисельність ЗСУ було збільшено і на сьогоднішній час вона становить 250 000 осіб, із них військовослужбовців – 204 000 осіб. У період з 2006 по 2010 роки державне замовлення на підготовку військових фахівців за роками коригувалось у бік зменшення та визначалось на основі офіцерського складу відповідно до моделі ЗСУ зразка 2011 року [5].

Так, типове щорічне державне замовлення для підготовки офіцерського складу у цей період становило:

- тактичний рівень – приблизно 950 осіб;
- оперативно-тактичний рівень (очно) – 100 осіб;
- оперативно-тактичний рівень (заочно) – 200 осіб;
- оперативно-стратегічний рівень (очно) – 15 осіб;
- оперативно-стратегічний рівень (заочно) – 30 осіб.

Крім підготовки військових фахівців для ЗСУ, у системі військової освіти здійснюється підготовка офіцерів для військових формувань та інших центральних органів виконавчої влади

України (Державної прикордонної служби України, Міністерства з надзвичайних ситуацій, Міністерства внутрішніх справ, Державної спеціальної служби транспорту, Національного космічного агентства України, Служби зовнішньої розвідки). Протягом 2003–2007 років щорічне замовлення на підготовку фахівців тактичного рівня для цих організацій становило 200–300 осіб, оперативного-тактичного рівня – 80–100 осіб, оперативного-стратегічного рівня – 1–3 особи.

У 2010 році Міноборони розроблено та впроваджено порядок формування та супроводження замовлення на підготовку військових фахівців з вищою освітою для ЗСУ [6], який за потребами часу був скорегований після початку особливого періоду [7].

Існуюча у ЗСУ методика визначення потреби у підготовці офіцерських кадрів визначає проведення розрахунків за кожною спеціальністю та спеціалізацією підготовки, освітньо-кваліфікаційним рівнем освіти, окремо для кожного рівня військової освіти за розрахунками замовників (відповідних командувачів видів та начальників родів військ), які уточнюються Генеральним штабом ЗСУ (Рис. 1).

Перелік спеціалізацій, за якими визначаються потреби на підготовку військових фахівців з вищою освітою та військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу, що відповідають спеціальностям та спеціалізаціям підготовки військових фахівців, визначає Генеральний штаб ЗСУ [8, 12, 14].

Рис. 1. Існуюча у ЗСУ методика визначення потреби у підготовці офіцерських кадрів.

Для проведення розрахунку потреби на підготовку військових фахівців окремої спеціальності для ЗСУ визначаємо військово-облікові спеціальності осіб офіцерського складу,

що відповідають спеціальностям та спеціалізаціям підготовки даних військових фахівців (табл. 1) [11, 13].

Таблиця 1

Військово-облікова спеціальність XXXXXX, та відповідність її спеціальностям і спеціалізаціям підготовки військових фахівців

Номер (код) ВОС	Код та найменування спеціальності підготовки	Найменування спеціалізації підготовки
Підготовка військових фахівців тактичного рівня		
XXXXXX Управління діями	УУУ...	PPP...
Підготовка військових фахівців оперативно-тактичного рівня		
XXXXXX Управління діями	УУУ.....	PPP.....

У відповідності до порядку, затвердженого наказом Міноборони [14] потреба у підготовці військових фахівців – це визначена кількість прийому на навчання слухачів, курсантів (студентів) у ВВНЗ, необхідних для забезпечення потреб ЗСУ у комплектуванні вакантних посад на рік їх випуску.

Вихідними даними для проведення розрахунків є:

перелік спеціалізацій та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка військових фахівців, необхідних для комплектування підпорядкованих військ (сил) (табл. 1);

штатна чисельність посад особового складу за ВОС за останні три роки, а саме: за ВОС XXXXX за рівнями освіти ОТР – 2, ТР – 3 у 2016-2018 роках;

списочна чисельність посад особового складу за ВОС XXXXX за останні три роки, а саме за 2016-2018 роки;

обсяги підготовки військових фахівців з вищою освітою у ВВНЗ за спеціалізаціями підготовки, а саме: за спеціальностями та спеціалізацією підготовки "УУУ..." та "PPP..." (ОТР);

кількість слухачів, курсантів (студентів) (відповідного рівня військової освіти), прийому року складання заявки, які будуть навчатись у ВВНЗ, за спеціальностями та спеціалізаціями для підпорядкованих військ (сил);

перспективна штатна чисельність особового складу у підпорядкованих військах (силах) за ВОС XXXXX на рік випуску 2019 року для ОТР, 2020 року для ТР.

Розрахунок проводиться окремо для кожної спеціалізації підготовки, відповідного рівня військової освіти (оперативно-стратегічний, оперативно-тактичний та тактичний) на наступні три бюджетних періоди (окремо на кожен із них) та для розрахунку на середньострокову перспективу на термін до п'яти років.

Для проведення розрахунків потреб у підготовці військових фахівців з вищою освітою, необхідних для комплектування підпорядкованих

військ (сил) військовослужбовцями з вищою освітою, створюється таблиця розрахунків за формою, наведеною нижче (табл. 2).

Проведено відповідні розрахунки на прикладі ВОС XXXXX за спеціальностями та спеціалізаціями підготовки: "УУУ...".

1. Визначається штатна чисельність посад військовослужбовців за спеціалізацією підготовки (П штспец) станом на 1 січня року обрахування потреб.

Штатна чисельність посад військовослужбовців за спеціалізацією підготовки обраховується як сума кількості штатних посад військовослужбовців за відповідними ВОС (П штВОС)

$$P_{шт}^{спец} = P_{шт}^{ВОС1} + P_{шт}^{ВОС2} + \dots + P_{шт}^{ВОС\infty}$$

Дані щодо кількості штатних посад військовослужбовців за ВОС беруться з табельних донесень з обліку особового складу ЗСУ, відпрацьованих станом на 1 січня року обрахування потреб.

Під час обрахування кількості штатних посад осіб офіцерського складу тактичного рівня підготовки враховуються лише посади за штатно-посадовими категоріями молодшого офіцерського складу.

Для прикладу за зразок візьмемо умовні дані для ВОС XXXXXX тактичного рівня освіти – 160 посад.

Результат розрахунку вноситься до графі 3 табл. 2.

2. Визначається списочна чисельність військовослужбовців за спеціалізацією підготовки (П спспец) станом на 1 січня року обрахування потреб.

Списочна чисельність військовослужбовців за спеціалізацією підготовки розраховується як сума списочної чисельності військовослужбовців за відповідними ВОС (П спВОС)

$$P_{cn}^{спец} = P_{cn}^{ВОС1} + P_{cn}^{ВОС2} + \dots + P_{cn}^{ВОС\infty}$$

Дані щодо списочної чисельності військовослужбовців за ВОС беруться з табельних донесень з обліку особового складу ЗСУ, відпрацьованих станом на 1 січня року обрахування потреб.

Під час обрахування списочної чисельності осіб офіцерського складу тактичного рівня підготовки враховуються лише посади за штатно-посадовими категоріями «лейтенант», «старший лейтенант», «капітан (капітан-лейтенант)».

Результат розрахунку вноситься до графі 4 табл. 2.

Для прикладу за зразок візьмемо умовні дані для ВОС XXXXX тактичного рівня освіти – 50 посад.

3. У графу 5 табл. 2 вносяться дані щодо кількості слухачів, курсантів (студентів), які навчаються у ВВНЗ для підпорядкованих військ (сил) (Пнавчспец) за спеціалізацією підготовки з відповідним рівнем військової освіти.

У графу 6 табл. 2 вносяться дані щодо кількості слухачів, курсантів (студентів), які

Розрахунок потреб у підготовці військових фахівців з вищою освітою.

Спеціалізація підготовки	Номери ВОС, які відповідають спеціалізації підготовки	Штатна чисельність посад станом на 1.01 року складання заявки	Списочна чисельність особового складу станом на 1.01 року складання заявки	Загальна чисельність слухачів та курсантів (студентів), які навчаються у ВВНЗ	Прийом слухачів та курсантів (студентів), що планується, у рік складання заявки	Показник відтоку особового складу (коефіцієнт ротації)	Прогнозована штатна чисельність посад за рік до випуску	Прогнозована списочна чисельність особового складу за рік до випуску	Прогнозований відтік особового складу на рік випуску	Прогнозована штатна чисельність посад на рік випуску	Прогнозована списочна чисельність особового складу на рік випуску	Некомплект військових фахівців на рік випуску	Чисельність замовлення, що пропонується на денну форму навчання	Чисельність замовлення, що пропонується на заочну форму навчання
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
254	XXXXXX	160	50	0		0,07	100			50				

плануються для прийому на навчання у ВВНЗ для підпорядкованих військ (сил) ($P_{пост.навч}^{спец}$) за спеціалізацією підготовки з відповідним рівнем військової освіти у рік складання заявки. Дані беруться з щорічних наказів про організацію прийому слухачів, курсантів та студентів на навчання до ВВНЗ.

4. Визначається показник відтоку військово-службовців (коефіцієнт зміни списочної чисельності) за спеціалізацією підготовки.

Даний показник обчислюється на підставі аналізу (моніторингу) змін списочної чисельності особового складу за останні три роки за спеціалізацією підготовки (без урахування прибуття випускників ВВНЗ та відтоку військовослужбовців у зв'язку зі зменшенням штатної чисельності посад) і включає в себе відсоток відтоку та прибуття військовослужбовців протягом року ($K_{зм.сп.}^{спец}$):

- звільнення військовослужбовців за планом;
- звільнення військовослужбовців поза планом;
- вибуття (прибуття) військовослужбовців до інших військових частин (установ);
- можливі безповоротні втрати військово-службовців;
- вибуття військовослужбовців на навчання;
- переміщення військовослужбовців на інші посади з ВОС, що не відповідають спеціалізації підготовки.

Показник відтоку військовослужбовців (коефіцієнт зміни списочної чисельності) за спеціалізацією підготовки протягом останнього року (n – рік обчислення потреб) розраховується за формулою

$$K_{зм.сп.}^{спец} n-1 = \frac{P_{сп}^{спец} n-1 - P_{сп}^{спец} n + P_{вип}^{спец} n - (P_{вип}^{спец} n-1 - P_{вип}^{спец} n) \cdot P_{сп}^{спец} n-1 / P_{вип}^{спец} n-1}{P_{сп}^{спец} n-1}$$

Якщо отриманий показник відтоку військово-службовців (коефіцієнт зміни списочної чисельності) за спеціалізацією підготовки має негативне значення ($K_{зм.сп.}^{спец} < 0$), то цей

$$K_{зм.сп.}^{спец} n-1 = \frac{(P_{сп}^{спец} n-1 - P_{сп}^{спец} n + P_{вип}^{спец} n-1)}{P_{сп}^{спец} n-1},$$

де $K_{зм.сп.}^{спец} n-1$ – показник відтоку військовослужбовців (коефіцієнт зміни списочної чисельності) за спеціалізацією підготовки за останній рік;

$P_{сп}^{спец} n$ – списочна чисельність військово-службовців за спеціальністю підготовки станом на 1 січня року обчислення потреб;

$P_{сп}^{спец} n-1$ – списочна чисельність військово-службовців за спеціальністю підготовки станом на 1 січня попереднього року;

$P_{вип}^{спец} n-1$ – кількість випускників ВВНЗ за спеціалізацією підготовки за попередній рік.

Порядок розрахунку списочної чисельності військовослужбовців за спеціалізацією підготовки ($P_{сп}^{спец} n-1$) станом на 1 січня попереднього року обчислення потреб, аналогічний розрахунку списочної чисельності військовослужбовців на рік обчислення потреб.

Але розрахунок за цією формулою можливо проводити лише в тому разі, якщо протягом року не було зменшення штатної чисельності військово-службовців за спеціалізацією підготовки.

Якщо протягом року проходили організаційні заходи і штатна чисельність військовослужбовців за спеціалізацією підготовки станом на 1 січня попереднього року перевищує штатну чисельність військовослужбовців станом на 1 січня року обчислення потреб ($P_{шт.спец} n-1 > P_{шт.спец} n$), то показник відтоку військовослужбовців (коефіцієнт зміни списочної чисельності) за спеціалізацією підготовки розраховується за формулою:

показник треба прирівнювати до нуля ($K_{зм.сп.}^{спец} = 0$).

Аналогічним чином обчислюється показник відтоку військовослужбовців протягом двох попередніх років, за ($n-2$) та ($n-3$) роки ($K_{зм.сп.}$

специ-2 та К зм.сп. специ-3).

Показник відтоку військовослужбовців (коефіцієнт зміни списочної чисельності) за спеціалізацією підготовки обраховується як середньоарифметичне значення показників відтоку військовослужбовців за три останні роки

$$K_{зм.сп.}^{спец} = \frac{П_{зм.сп.}^{спец} n-1 + П_{зм.сп.}^{спец} n-2 + П_{зм.сп.}^{спец} n-3}{3}$$

Цей показник, як правило, знаходиться в межах від 3 до 8% і обраховується окремо для кожної спеціалізації підготовки та рівнем військової освіти.

У даному прикладі він дорівнює 7%, або 0,07. Результат розрахунку вноситься до графі 7 табл. 2.

5. Визначається перспективна штатна чисельність військовослужбовців за спеціалізацією підготовки (Пшт спец) на рік випуску слухачів (курсантів) (Пшт. (вип.) спец) та за 1 рік до їх випуску (Пшт. (вип.-1) спец). Штатна чисельність військовослужбовців за спеціалізацією підготовки обраховується як сума кількості штатних посад військовослужбовців за ВОС (ПштВОС) з відповідним рівнем військової освіти, які відносяться до спеціалізації підготовки.

Ці величини обраховуються як сума кількості перспективних штатних посад військовослужбовців за ВОС, що відносяться до спеціалізації підготовки. Під час визначення перспективної штатної чисельності за ВОС враховуються організаційні заходи та зміни штатів, які плануються у підпорядкованих військових частинах (установах) протягом періоду навчання слухачів, курсантів (студентів).

$$П_{шт.(вип-1)}^{спец} = П_{шт.(вип-1)}^{ВОС1} + П_{шт.(вип-1)}^{ВОС2} + \dots + П_{шт.(вип-1)}^{ВОС\infty}$$

$$П_{шт.(вип)}^{спец} = П_{шт.(вип)}^{ВОС1} + П_{шт.(вип)}^{ВОС2} + \dots + П_{шт.(вип)}^{ВОС\infty}$$

Отримане значення перспективної штатної чисельності військовослужбовців за спеціалізацією підготовки за рік до випуску слухачів (курсантів) ($П_{шт. (вип.-1)}^{спец}$) вноситься до графі 8 табл. 2.

Отримане значення перспективної штатної чисельності особового складу за даною спеціалізацією підготовки фахівців, на рік випуску слухачів (курсантів) ($П_{шт. (вип.)}^{спец}$) вноситься до графі 11 табл. 2.

Для ВОС XXXXX тактичного рівня освіти становить 50 посад на середньострокову перспективу.

Розрахунок прогнозованої укомплектованості посад офіцерського складу та списочної чисельності молодшого офіцерського складу на рік випуску слухачів (курсантів) щодо визначення середньострокової перспективи у офіцерському складі.

На розрахунки потреби у підготовці військових фахівців впливає існуюча укомплектованість посад офіцерського складу та прогнозована укомплектованість посад на рік випуску слухачів (курсантів), тобто через 4-5 років.

Результати розрахунків прогнозованої списочної чисельності у 2018-2022 роках з урахуванням для цієї ВОС середнього, щорічного коефіцієнта зміни списочної чисельності (0,07) та можливості щодо доукомплектування посад молодшого офіцерського складу за різними сценаріями наведені на рис. 2.

Сценарій № 1:

1. Доукомплектування посад молодшого офіцерського складу тактичного рівня фахівцями інших ВОС (на яких за даними ВОС на даний час відсутня).

2. Призначення на офіцерські посади з одночасним присвоєнням первинного військового звання офіцерського складу “молодший лейтенант” осіб сержантського і старшинського складу, які мають ступінь вищої освіти не нижче бакалавра [10] та пройшли курси військової підготовки при ВВНЗ та ВНП ВНЗ (наприклад, 20 сержантів).

3. Прийняття на військову службу за контрактом громадян, які пройшли військову підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу (наприклад, по 10 осіб у 2018–2022 роках).

Сценарій № 2: Збереження джерел за сценарієм № 1 та, починаючи з 2021 року, додатково доукомплектування посад молодшого офіцерського складу випускниками ВВНЗ та ВНП ВНЗ тактичного рівня.

Визначення орієнтовних показників потреби на підготовку військових фахівців тактичного рівня

Для визначення загальних орієнтовних показників потреби на підготовку військових фахівців тактичного рівня пропонується:

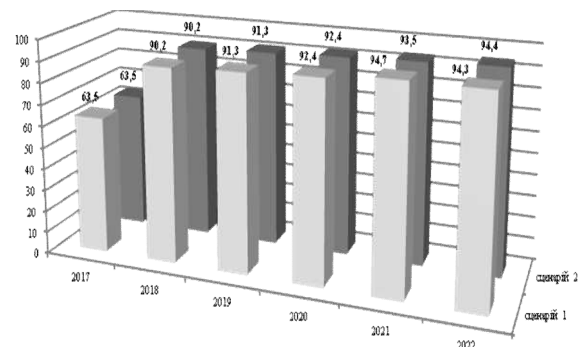

Рис. 2. Результати розрахунків прогнозованої списочної чисельності у 2017–2022 роках з урахуванням середнього для цієї ВОС щорічного коефіцієнта зміни списочної чисельності (0,07) та можливості щодо доукомплектування посад молодшого офіцерського складу за різними сценаріями.

- прийняти штатну чисельність офіцерів усіх рівнів освіти за ВОС XXXXX у 2018–2022 роках – 520 посад, виходячи з орієнтовних показників перспективної чисельності офіцерського складу ЗСУ;

- розрахувати наступні показники:

- коефіцієнт оновлення чисельності усього офіцерського складу до 2022 року як 0,04 на кожний рік (100% оновлення чисельності офіцерів за 25 років);

- коефіцієнт оновлення чисельності молодшого офіцерського складу на 2018 рік як відношення 0,04 до розрахованого середнього показника співвідношення молодшого офіцерського складу до штатної чисельності офіцерів (близько 62%) – 0,065;

- коефіцієнт оновлення чисельності молодшого офіцерського складу з 2018 по 2022 роки, як 0,07 на кожний рік (відношення 0,04 до розрахованого середнього показника співвідношення молодшого офіцерського складу до штатної чисельності офіцерів (близько 57%);

- прогнозовану списочну чисельність та укомплектованість молодших офіцерів за ВОС XXXXX до 2022 року.

Прогнозована орієнтовна потреба на підготовку військових фахівців тактичного рівня визначатиметься за трьома варіантами:

Варіант № 1 – множення прогнозованої штатної чисельності офіцерів за кожен рік на коефіцієнт оновлення (0,04).

Варіант № 2 – множення прогнозованої штатної чисельності молодших офіцерів за 2018–2022 роки – на коефіцієнт оновлення 0,07.

Варіант № 3 – четверта частина некомплекту молодших офіцерів на відповідний рік через 4 роки (наприклад: потреба на підготовку у 2018 році для 2021 року).

Розрахована орієнтовна потреба на підготовку військових фахівців тактичного рівня у 2018–2021 роках наближена до орієнтовної умовної потреби на підготовку військових фахівців тактичного рівня.

Висновки й перспективи подальших досліджень

Отже, з вищезазначеного можна зробити такі висновки:

1. Залишається актуальною проблема

визначення методичного апарату щодо розрахунку потреби у офіцерському складі на середньострокову перспективу в умовах постійного реформування ЗСУ та змін їх чисельності, коли державне замовлення розраховане наперед на 3 роки [12, 14], що не дозволяє адекватно реагувати на зміни військово-політичної ситуації в країні та світі. При цьому найбільш проблемним є скорочення посад офіцерського складу.

2. Найбільше впливає на результат розрахунку потреб перспективна штатна чисельність особового складу за ВОС. При значному зростанні перспективної штатної чисельності збільшується відповідно потреба у військових фахівцях.

Наразі існує проблема комплектування первинних посад офіцерського складу, яке повинно бути на рік випуску, до 100% потреби, але через зменшення державного замовлення на підготовку військових фахівців з 2003 по 2013 роки, яке визначалось на основі прогнозованої чисельності офіцерського складу відповідно до моделі ЗСУ зразка 2011 року [5], надходження випускників ВВНЗ в останні роки не дозволяє забезпечити повне комплектування частин та підрозділів ЗСУ.

У той же час, у зв'язку зі збільшенням штатної чисельності особового складу в останні роки було збільшено показники державного замовлення на підготовку військових фахівців, особливо тактичного рівня військової освіти, що після закінчення особливого періоду призведе до проблем щодо подальшого їх використання.

Розглянуте питання є актуальним та потребує подальшого проведення аналізу у цьому напрямку, зокрема потребує детального визначення потреб у підготовці військових фахівців офіцерського складу оперативно-тактичного та тактичного рівнів військової освіти за кожною ВОС, що дозволить спрогнозувати кількість підготовлених офіцерів на рік випуску та уникнути проблем під час розміщення випускників ВВНЗ.

Література

1. Закон України від 20.11.2012 № 5499-VI «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів». 2. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2013 № 306 «Про

затвердження Порядку формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів». 3. Закони України «Про чисельність Збройних Сил України». 4. Біла книга 2005. Збройні Сили України, К. – 2006.

5. Біла книга 2010. Збройні Сили України, К. – 2011.
6. Наказ Міністерства оборони України від 14.05.2010 № 248 «Про затвердження Інструкції про порядок розрахунку потреб у підготовці військових фахівців з вищою освітою для Збройних Сил України». 7. Наказ Міністерства оборони України від 10.09.2014 № 633 «Про затвердження змін до Інструкції про порядок розрахунку потреб у підготовці військових фахівців з вищою освітою для Збройних Сил України». 8. Указ Президента України від 21.09.2006 № 769/2006 «Про Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України». 9. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 26.03.2016 № 122 (зі змінами) «Про затвердження Переліку спеціалізацій, за якими визначаються потреби на підготовку військових фахівців з вищою освітою, Додаткового переліку спеціалізацій, за якими визначаються потреби на підготовку військових фахівців з вищою освітою у 2016 році та Переліку військово-облікових спеціальностей осіб офіцерського складу, що відповідають спеціальностям та спеціалізаціям підготовки військових фахівців». 10. Закон України «Про вищу освіту».
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 (зі змінами) «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». 12. Наказ Міністерства оборони України від 05.06.2014 № 360 (зі змінами) «Про затвердження Інструкції про організацію та проведення військово-професійної орієнтації молоді та прийому до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів». 13. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 № 53 «Про внесення змін до Постанови Кабінету міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». 14. Наказ Міністерства оборони України від 08.11.2017 № 581 «Про затвердження Інструкції про порядок розрахунку потреб у підготовці військових фахівців з вищою освітою для Збройних Сил України». 15. Красота І.В., Вербошенко О.П., Гутник А.В., Ганненко С.О., Сенюк Ю.В. Порядок розрахунку потреби на підготовку військових фахівців кадрових органів Збройних Сил України. Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Львів. 2018р.

ОБОСНОВАНИЕ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ПОТРЕБНОСТИ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ УКРАИНЫ В ОФИЦЕРСКОМ СОСТАВЕ НА СРЕДНЕСРОЧНУЮ ПЕРСПЕКТИВУ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ РЕАЛЬНЫХ И ПОСТОЯННЫХ УГРОЗ В СФЕРЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

*Григорий Митрофанович Тихонов (канд. воен. наук, с.н.с.)
Александр Павлович Вербошенко
Андрей Владимирович Гутник
Князев Сергей Николаевич*

Национальный университет обороны Украины имени Ивана Черняховского, Киев, Украина

На основе опубликованных источников, а так же личного опыта воинской службы авторов, исследуются особенности порядка расчета потребности в офицерском составе для Вооруженных Сил Украины на среднесрочную перспективу. В статье рассмотрена проблема определения потребностей Вооруженных Сил Украины в офицерских кадрах с высшим образованием до 2022 года. Изучено реальный опыт по вопросам организации определения потребностей в офицерском составе на среднесрочную перспективу относительно к реальным та потенциальным угрозам в сфере национальной обороны, в связи с постоянной угрозой, когда численность офицерского состава на современном этапе развития Вооруженных Сил Украины будет изменяться относительно военно-политической обстановки которая сложилась в стране и в мире. Проанализировано особенности определения потребностей подготовки лиц офицерского состава оперативно-тактического и тактического уровней военного образования Вооруженных Сил Украины для государственного заказа соответственно перечню специальностей и специализаций.

Ключевые слова: кадровые органы Вооруженных Сил Украины, офицерский состав, подготовка офицеров, государственный заказ, среднесрочная перспектива, списочная численность, перспективная штатная численность, расчет и определение потребности в подготовке военных специалистов Вооруженных Сил Украины.

SUBSTATION OF INDICATORS FOR THE NEED OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE FOR OFFICERS PERSONNEL IN A MID – TERM ACCORDING TO CURRENT AND CONSTANT THREATS FOR NATIONAL SECURITY

*Grigoryi M. Tihonov (Candidate of Military Sciences, Senior Research Fellow)
Alexander P. Verboenko
Andrey V. Hutnyk
Sergey N. Knyazev*

National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovsky, Kyiv, Ukraine

On the basis of published sources, as well as the personal experience of the Military Authorities, the peculiarities of the order of calculating the need for officers in the Armed Forces of Ukraine for the medium-term perspective are explored. The article deals with the problem of determining the needs of the Armed Forces

of Ukraine in officer personnel with higher education by 2022. The existing experience in organizing the definition of the requirements for officers in the medium term in accordance with actual and potential threats in the field of national defense in connection with the constant threat when the number of officers at the present stage of the development of the Armed Forces of Ukraine will change in accordance with the military- the political situation around the country and in the world. The peculiarities of determining the training needs of officers of operational-tactical and tactical levels in military education for the Armed Forces of Ukraine according to the order of the state based on the list of specialties and specializations are analyzed.

Key words: *personnel bodies of the Armed Forces of Ukraine, officers, officers training, order of the state, medium-term perspective, numerical strength, prospective staff number, calculation and definition of the need / training of military specialists for The Armed Forces of Ukraine.*

References

1. Law of Ukraine dated 20.11.2012 No. 5499-VI "On the formation and placement of a state order for the training of specialists, scientific, scientific and pedagogical and labor personnel, training and retraining of personnel."
2. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 15.04.2013 No. 306 "On Approval of the Procedure for the Formation of a State Order for the Training of Specialists, Scientific, Scientific and Pedagogical and Workers' Personnel, Training and Retraining Personnel".
3. Laws of Ukraine "On the Number of Armed Forces of Ukraine".
4. White Paper 2005. Armed Forces of Ukraine, K. - 2006.
5. White Book 2010. Armed Forces of Ukraine, K. - 2011.
6. Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated May 14, 2010 No. 248 "On Approval of the Instruction on the Procedure for Calculation of Needs in the Training of Military Specialists with Higher Education for the Armed Forces of Ukraine".
7. Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated 09.10.2014 №633 "On approval of amendments to the Instruction on the procedure for calculating the training needs of military specialists with higher education for the Armed Forces of Ukraine".
8. Decree of the President of Ukraine dated September 21, 2006 No. 769/2006 "On the Regulations on the General Staff of the Armed Forces of Ukraine".
9. Order of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine dated March 26, 2016 No. 122 (as amended) "On Approval of the List of Specializations, which determine the need for the training of military specialists with higher education, an Additional List of Specializations, which determine the training needs of military specialists with higher education in 2016 and the List of military-account specialties of officer personnel corresponding to specialties and specialties of military specialists training."
10. The Law of Ukraine "On Higher Education".
11. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 29, 2015, No. 266 (as amended) "On approval of the list of branches of knowledge and specialties on which the training of applicants for higher education is carried out".
12. Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated 05/06/2014 No. 360 (as amended) "On Approval of the Instruction on the Organization and Conduct of Military-Professional Orientation of Youth and Admission to Higher Military Educational Institutions and Military Educational Subdivisions of Higher Educational Institutions".
13. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 1, 2017 No. 53 "On Amending the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 29, 2015, No. 266".
14. Order of the Ministry of Defense of Ukraine dated November 8, 2017 No. 581 "On Approval of the Instruction on the Procedure for Calculation of Needs in the Training of Military Specialists with Higher Education for the Armed Forces of Ukraine".
15. **Beauty I.V., Verbovenko O.P., Gutnik A.B., Gannenko S.O., Senyuk Y.V.** The procedure for calculating the need for training of military specialists of the personnel of the Armed Forces of Ukraine. National Academy of Land Forces named after Hetman Petra Sagaidachnogo, Lviv. 2018